

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ

**Әлки
муниципаль районы
Юхмачы авыл жирлеге
Советы**

РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН

**Совет Юхмачинского сельского
поселения
Алькеевского муниципального
района**

Адресы: 422885, ТР, Әлки
районы, Юхмачы авылы, Болын
урамы ,1а
Тел./факс 8(84346) 74-224

Адрес: 422885, РТ, Алькеевский
район, с. Юхмачи, ул.Луговая д.1а
тел./факс 8(84346) 74-224

РЕШЕНИЕ**Юхмачы авылы****КАРАР**

2021 елның 1 декабре

36№

Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының "Юхмачы авыл жирлеге" муниципаль берәмлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турындагы нигезләмәне раслау хакында

2003 елның 6 октябрендәге «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 131-ФЗ номерлы Федераль законның 14 статьясындагы 1 өлешенең 19 пункты, 2020 елның 31 июлендәге «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 248-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы «Юхмачы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Юхмачы авыл жирлеге Советы КАРАР ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының "Юхмачы авыл жирлеге" муниципаль берәмлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турындагы нигезләмәне расларга.

2. Әлеге карар, нигезләмәнен 6 бүлеге Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының «Юхмачы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турындагы нигезләмәләреннән тыш, рәсми басылып чыккан көненнән, ләкин 2022 елның 1 гыйнварыннан иртәрәк булмаган вакытта үз кеченә керә.¹

Нигезләмәнен 6 бүлеге булган Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының "Юхмачы авыл жирлеге" муниципаль берәмлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турындагы нигезләмә 2022 елның 1 марта иннан үз кеченә керә.

3. Әлеге каарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми <http://pravo.tatarstan.ru> порталында бастырып чыгарырга һәм Әлки муниципаль районының рәсми <http://arsk.tatarstan.ru> сайтында урнаштыру юлы белән халыкка житкерергә.

4. Әлеге каарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемә алам.

Совет Рәисе,
Юхмачы авыл жирлеге Башлыгы:

Р.А.Салахов

¹ 248-ФЗ номерлы Федераль законның 98 статьясындагы 4 олеше нигезендә муниципаль контроль төрләре турындагы нигезләмәләр 2022 елның 1 гыйнварына кадәр расланырга тиеш.

Әлки муниципаль районы
Юхмачы авыл жирлеге Советының
2021 елның 1 декабрендәге 36
номерлы каарына күшымта

**Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Юхмачы авыл жирлеге
территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында
нигезләмә**

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге Нигезләмә Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Юхмачы авыл жирлеге территорииясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру тәртибен билгели (алга таба – төзекләндерү өлкәсендә контроль).

1.2. Юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр, гражданнар (алга таба – контрольдә тотылучы затлар) тарафыннан Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Юхмачы авыл жирлеге территорииасен төзекләндерү кагыйдәләрен (алга таба – төзекләндерү кагыйдәләре), социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктуралары объектларыннан һәм курсәтелә торган хезмәтләрдән инвалидларның файдалана алуын тәэммин итүгә таләпләрне (алга таба – мәжбүри таләпләр) үтәү төзекләндерү өлкәсендә контроль предметы булып тора.

1.3. Төзекләндерү өлкәсендә контроль Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районның Юхмачы авыл жирлеге башкарма комитеты(алга таба – Башкарма комитет) тарафыннан башкарыла.

1.4. Башкарма комитетның төзекләндерү өлкәсе контрольдә тотарга вәкаләтле вазыйфаи заты – Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Юхмачы авыл жирлеге башлыгы (башлык урынбасары) (алга таба-контрольдә тотарга вәкаләтле вазыйфаи зат). Башкарма комитетның курсәтелгән вазыйфаи затларының вазыйфаи вазыйфаларына, аларның вазыйфаи инструкциясе нигезендә, төзекләндерү өлкәсендә контроль буенча вәкаләтләрне гамәлгә ашыру керә.

Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затлар 2020 елның 31 июлендәге «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 248-ФЗ номерлы Федераль закон һәм башка федераль законнар нигезендә хокукларга, бурычларга һәм жаваплылыкка ия.

1.5. Төзекләндерү, профилактик чараплар, контроль чараплар оештыру һәм үткәрү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыруга бәйле менәсәбәтләргә карата 2020 елның 31 июлендәге «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 248-ФЗ номерлы Федераль закон, 2003 елның 6 октябрендәге «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләре кулланыла.

1.6. Башкарма комитет түбәндәге төзекләндерү кагыйдәләрен үтәүне контрольдә tota:

- 1) янәшәдәге территорияләрне карап тоту буенча мәжбүри таләпләр;

2) төзекләндеру элементларын һәм объектларын тоту буенча мәжбүри таләпләр, шул исәптән таләпләр:

- халыкның аз мобилъле төркемнәренең мәгариф, сәламәтлек саклау, мәдәният, физик тәрбия һәм спорт, халыкка социаль хезмәт күрсәту объектларына ирекле керүенә комачауламый торган киртәләр кую;²
- торак булмаган биналарның, төзелмәләрнең, корылмаларның фасадларын, биналарның, корылмаларның башка стеналарын, шулай ук төзекләндерүнең һәм жәмәгать урыннарының башка элементларын карап тоту;
- инженерлық корылмаларын эксплуатацияләү ечен кирәклө мәгълүматны үз эченә алган махсус билгеләр, язуарны карап тоту;
- жир эшләрен гамәлгә ашыру буенча Татарстан Республикасы норматив хокукий актларында һәм төзекләндеру кагыйдәләрендә билгеләнгән жир эшләрен гамәлгә ашыру тәртибе нигезендә бирелә торган жир эшләрен гамәлгә ашыруга рәхсәт нигезендә жир эшләре башкару;
- жир эшләрен гамәлгә ашыру вакытында, инвалидларны һәм халыкның башка аз мобилъле төркемнәрне дә кертеп биналарга һәм аларга керү юлларына, шулай ук ишегалларына ирекле керү юлларын, жәяүлеләрнең һәм имин жәяүлеләр хәрәкәтенең куркынычсызылыгын тәэммин итү;
- Татарстан Республикасы норматив хокукий актлары белән билгеләнгән срокта Башкарма комитетка аварияләр нәтиҗәсендә эшләр башкару турында хәбәрнамә юллау;
- Төзекләндеру кагыйдәләре чикләнгән транспорт чараларын газонда яисә башка яшелләндерелгән яисә рекреация территориясендә урнаштыруга, шулай ук

² Төзекләндеру өлкәсендәге контроль предметы 2003 елның 06 октябрендәге «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 131-ФЗ номерлы Федераль законның 45.1 статьясы нигезендә жирлекләрне төзекләндеру кагыйдәләрен жайга салу предметына нинди нигезләмәләр эләгүен исәпкә алып билгеләнгән.

Муниципаль контроль предметында инвалидлар өчен объектларның үтемлелеге буенча билгеләп үтелә:

- халыкның аз мобилъле төркемнәренең мәгариф, сәламәтлек саклау, мәдәният, физик тәрбия һәм спорт, халыкка социаль хезмәт күрсәту объектларына ирекле керүенә комачауламый торган киртәләр куюны тикишерү,
- жир эшләрен гамәлгә ашыру чорында биналарга һәм аларга керү урыннарына ирекле керү юлларын, шулай ук ишегалларына ирекле керү юлларын, жәяүлеләрнең һәм куркынычсыз жәяүлеләр хәрәкәтен, инвалидларны һәм халыкның башка аз мобилъле төркемнәрен кертеп, тәэммин итүне тикишерү.

Бинага аз мобилъле төркемнәренең ирекле керүен контролльдә тотуга килгәндә, бу территорияне төзекләндеру кагыйдәләре түгел, э капиталь төзелеш объектларын төзегендә һәм реконструкцияләгендә дәүләт төзелеш күзәтчелеге предметы, шулай ук капиталь төзелеш объектының проект документациясе техник регламентлар таләпләренә, шул исәптән механик, янғын һәм башка куркынычсызылк таләпләренә, инвалидларның капиталь төзелеш объектына (сәламәтлек саклау, мәгариф, мәдәният, ял, спорт һәм социаль-мәдәни һәм коммунал-көнкүреш билгеләнешендәге башка объектларга, транспорт, сәүдә, жәмәгать туклануы объектларына, эшлекле, административ, финанс, дини билгеләнештәге объектларга, торак фонды объектларына карата проект документациясен эзерләгендә) керүен тәэммин итү таләпләренә дә туры килүен тикишерү өчен предмет (48 статьяның 12 пунктындағы «а» пунктчасын, РФ Шәһәр төзелеше кодексының 51 статьясындағы 7 пунктының «в» пунктчасын карагыз) дип саныйбыз.

Мәжбүри таләпләр исемлеге, конкрет муниципаль берәмлек территориясен төзекләндеру кагыйдәләренен әчтәлеген исәпкә алып, кирәк булган очракта, тулыландырылырга яисә төгәлләштерелергә мөмкин.

³ Жир эшләрен гамәлгә ашыруға рәхсәт бирү Россия Федерациясе субъектлары территорияләрендә һәм муниципаль берәмлекләр территорияләрендә шәһәр төзелеше эшчәнлеген гамәлгә ашыру үзенчәлекләре белән бәйле процедура булып тора һәм мондый процедура һәм аны үздүру тәртибе Россия Федерациясе субъектының норматив хокукий акты яисә жирле үзидарә вәкиллекле органының муниципаль хокукий акты белән билгеләнгән очракта кулланыла ала (Россия Федерациясе Хөкумәтенен 2014 елның 30 апрелендәге 403 номерлы, 2017 елның 28 мартандагы 346 номерлы, 2016 елның 7 ноябрендәге 1138 номерлы, 2017 елның 17 апрелендәге 452 номерлы, 2016 елның 27 декабрендәге 1504 номерлы карарларында каралган төзелеш өлкәсендәге процедурапарның II бүлеген карагыз). Эгәр жирлектә жир эшләрен башкаруға рәхсәт бирү Россия Федерациясе субъектының норматив хокукий акты яисә жирле үзидарә вәкиллекле органының муниципаль хокукий акты нигезендә каралмаган булса, Нигезләмәнен тиешле абзацы төшереп калдырылырга тиеш.

транспорт чараларын эксплуатацияләгендә, хезмәт күрсәткәндә яисә ремонтлаганда, йөк ташыганда яисә төзелеш мәйданнарыннан киткәндә гомуми файдаланудагы территорияләрнең пычрануына юл куймау(тент яки маxсус ябылмалы урын булмаганда);

3) Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Юхмачы авыл жирлеге территориясен, шул исәптән кардан, боздан һәм бина, корылма түбәләрен боз сенгеләреннән чистарту буенча чаралар үткәруне дә кертеп, ышкы чорда җыештыру буенча мәжбүри таләпләр;

4) Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Юхмачы авыл жирлеге территориясен, шул исәптән карантин, агулы һәм чуп үләннәрен ачыклау, аларга каршы керәш, аларны локальләштерү, бетерү буенча мәжбүри таләпләрне дә кертеп, җәйге чорда җыештыру буенча мәжбүри таләпләр;

5) янгынга каршы маxсус режим гамәлдә булган чорда янгын куркынычсызлығының өстәмә таләпләре;

6) гомуми файдаланудагы территорияләрдә җир асты коммуникацияләрен салу, яңадан үрнаштыру, ремонтлау һәм карап тоту буенча мәжбүри таләпләр;

7) агач һәм куакларны кису һәм күчереп утыртуга йөкләмә билет һәм (яисә) рехсәт бирү буенча агач һәм куакларны алып ташлау (алып китү), күчереп утырту буенча әгәр мондый документлар (йөкләү билеты, күчереп утыртуга рехсәт) Төзекләндерү кагыйдәләрендә билгеләнгән очракларда бирелергә тиеш булганда яшел үсентеләрне утырту, саклау һәм карап тоту буенча мәжбүри таләпләр;⁴

8) каты коммуналь калдыкларны күмү буенча мәжбүри таләпләр;

9) гомуми файдаланудагы территорияләрдә һәм Төзекләндерү кагыйдәләрендә карапган башка территорияләрдә авыл хужалығы хайваннарын һәм кошларын йертергә ярамау турындагы мәжбүри таләпләр.

Башкарма комитет вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан үз компетенцияләре чикләрендә контролъдә тотарга бирелгән мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерү турындагы күрсәтмәләрнең үтәлешен контролъдә tota.

1.7. Әлеге Нигезләмәдә төзекләндерү элементлары дигендә декоратив, техник, планлаштыру, конструктив җайланмалар, яшелләндерү элементлары, жиһазлау һәм бизәлеш терләре, шул исәптән бина, төзелеш, корылма фасадлары, кече архитектура формалары, капитал, стационар булмаган төзелеш һәм корылмалар,территорияне төзекләндерүненең состав өлеше буларак кулланыла торган мәгълүмати щитлар һәм күрсәткечләр аңлашыла.

Әлеге Нигезләмәдә төзекләндерү объектлары дигендә төрле функциональ билгеләнештәге төзекләндерү эшчәnlеге алып барылучы территорияләр аңлашыла, шул исәптән:

1) планлаштыру структурасы элементлары (зоналар (массивлар), районнар (шул исәптән торак районнар, микrorайоннар, кварталлар, сөнәгать районнары),

⁴ Агач һәм куакларны кису һәм күчереп утыртуга йөкләмә билет һәм (яисә) рехсәт бирү мондый процедура һәм аны уздыру тәртибе Россия Федерациясе субъектының норматив хокукый акты яисә жирле үзидарә вәкиллекле органының муниципаль хокукый акты белән билгеләнгән очракта кулланылучы Россия Федерациясе субъектлары территорияләрендә һәм муниципаль берәмлекләр территорияләрендә шәһәр төзелеше эшчәnlеген гамәлгә ашыру узенчәлекләре белән бәйле процедура булып тора. (Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2014 елның 30 апрелендәге 403 номерлы, 2017 елның 28 мартандагы 346 номерлы, 2016 елның 7 ноябрендәге 1138 номерлы, 2017 елның 17 апрелендәге 452 номерлы, 2016 елның 27 декабрендәге 1504 номерлы карапларында карапган төзелеш өлкәсендәге процедураларның II бүлеген карагыз). Агач һәм куакларны кису һәм күчереп утыртуга йөкләмә билет һәм (яисә) рехсәт бирү мондый процедура һәм аны уздыру тәртибе Россия Федерациясе субъектының норматив хокукый акты яисә жирле үзидарә вәкиллекле органының муниципаль хокукый акты белән билгеләнмәсә, «шул исәптән агач һәм куакларны кису һәм күчереп утыртуга йөкләмә билет һәм (яисә) рехсәт бирү буенча агач һәм куакларны алып ташлау (алып китү), күчереп утырту буенча әгәр мондый документлар (йөкләү билеты, күчереп утыртуга рехсәт) Төзекләндерү кагыйдәләрендә билгеләнгән очракларда бирелергә тиеш булганда мәжбүри таләпләр» сүzlәре төшереп калдырылырга тиеш.

гражданнарың коммерциягә карамаган бакчачылық, яшелчәчелек берләшмәләре урнашу территорияләре);

2) урам-юл чөлтәре элементлары (аллеялар, бульварлар, магистральләр, тыкрыклар, мәйданнар, керү юллары, проспектлар, йерү юллары, юл чатлары, төшү, трактлар, керү -чыгу булмаган юлт, урамнар, шоссе);

3) ишегалды территориияләре;

4) балалар һәм спорт мәйданчыклары;

5) хайваннары йерту өчен мәйданчыклар;

6) парковкалар (парковка урыннары);

7) парклар, скверлар, башка яшел зоналар;

8) техник һәм санитар-яклау зоналары;

Әлеге Нигезләмәдә киртәләүче жайламалар дигәндә капка, капкачык, шлагбаумнар, шул исәптән автомат рәвештәге һәм декоратив киртә (коймалар) аңлашыла.⁵

1.8. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру қысаларында Башкарма комитет төзекләндерү өлкәсендә контроль объектларын исәпкә алуны тәэммин итә.

Башкарма комитет төзекләндерү өлкәсендә контроль объектларын әлеге Нигезләмә нигезендә билгеле бер хәвеф-хәтәр категориясенә кертә.

2. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда закон тарафыннан саклана торган кыйыммәтләргә зыян (заар) китерү хәвеф-хәтәре белән идарә итү⁶

2.1. Башкарма комитет зыян (заар) китерү хәвеф-хәтәре белән идарә итү нигезендә тезекләндерү елкәсендә контрольне гамәлгә ашыра.

2.2. Әлеге Нигезләмәнен 1.7 пунктында караплан мондый контроль объектларын тезекләндерү елкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда закон тарафыннан саклана торган кыйыммәтләргә зыян (заар) китерү хәвеф-хәтәре белән идарә итү максатларында, 2020 елның 31 июлендәге «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 248-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә хәвеф-хәтәр категориясенә кертелергә тиеш.

2.3. Әлеге Нигезләмәнен 1.7 пунктында караплан тезекләндерү өлкәсендә контроль объектларын (алга таба – контроль объектлары) билгеле бер хәвеф-хәтәр категориясенә кертү, тезекләндерү елкәсендә муниципаль контрольнең башкарма комитеты тарафыннан гамәлгә ашырылганда тиешле объектларны билгеләнгән хәвеф-хәтәр категориясенә кертү критерийлары әлеге Нигезләмәгә 1 нче күшымтада күрсәтелгән нигезендә гамәлгә ашырыла.

⁵ Әлеге пунктта тезекләндерү өлкәсендә контроль объекты булырга мөмкин һәм хәвеф-хәтәр категорияләрен бүлгәндә нинди объектлар карапырга тиешлеген анлау өчен билгеләмәләр кертелә.

Тезекләндерү элементларын билгеләү Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 1 статьясындагы 38 пунктыннан алтынган.

Башка билгеләмәләр аныклинырга мөмкин, әмма тиешле муниципаль берәмлекне тезекләндерү кагыйдәләре эчтәлегенә каршы килмәскә тиеш.

⁶ Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан расланган муниципаль контрольнен әлеге төрен оештыруга һәм гамәлгә ашыруға гомуми таләпләр турында федераль законда башкасы билгеләнмәгән булса, муниципаль контроль рәвеше турындагы нигезләмәдә муниципаль контрольнен тиешле төрен гамәлгә ашырганда хәвеф-хәтәрләрне бәяләү һәм аларга идарә итү системасы кулланылмавы билгеләнергә мөмкин. Бу очракта планлы контроль (күзәтчелек) чаралар һәм планнан тыш контроль (күзәтчелек) чаралар 248-ФЗ номерлы Федераль законның 61 һәм 66 статьяларында билгеләнгән үзенчәлекләрне исәпкә алып уздырыла.

Контроль объектларын хәвеф-хәтәр категориясенә керту һәм контрольдә тоту объектларының хәвеф-хәтәр категорияләрен үзгәрту Башкарма комитет күрсәтмәсе белән гамәлгә ашырыла.

Башкарма комитет тарафыннан контроль объектларын хәвеф-хәтәр категориясенә керткәндә, шул исәптән кулланыла:

1) Күчемсез милекнең бердәм дәүләт реестрындагы белешмәләре;

2) контрольдә торучы затлар белән үзара бәйләнешсез контроль чараларын гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан алына торган белешмәләр;

3) Башкарма комитеттагы башка мәгълүматлар.

2.4. Башкарма комитет тарафыннан хәвеф-хәтәр категориясенә бәйле рәвештә планлы контроль чаралар үткәру түбәндәгө вакыт аралығында гамәлгә ашырыла:

1) югары хәвеф-хәтәр категориясенә кертелгән контроль объектларына - 2 елга бер тапкыр;

2) урта хәвеф-хәтәр категориясенә кертелгән контроль объектларына - 3 елга бер тапкыр.

Түбән хәвеф-хәтәр категориясенә кертелгән контроль объектларына карата планлы тикшерү чаралары үткәрелми.

Контроль объектларын түбән хәвеф-хәтәр категориясенә керту турында карап кабул итү таләп ителми.

2.5. Планлаштырылган контроль чараларының еллык планнарына еллык планны гамәлгә ашыру елында соңы планлы контроль чарасын уздыру тәмамлану датасыннан соң, түбәндәгө категорияләргә кертелгән контроль объектлары ечен вакыт вакыты узган контроль объектларына карата контроль чаралар кертелергә тиеш:

1) югары хәвеф-хәтәр - кимендә 2 ел;

2) Уртача хәвеф-хәтәр - кимендә 3 ел.

Әгәр элек контроль объектларына карата планлы контроль чаралары үткәрелмәгән булса, юридик затның яисә гражданың контроль объектына милек хокуку барлыкка килгән көннән соң бер ел узгач, ә янәшәдәге территорияләре булганда Төзекләндерү кагыйдәләре нигезендә якынданың территорияне карап тоту бурычы барлыкка килү датасыннан еллык планга контроль объектлары кертелергә тиеш.

2.6. Хокук иясенең соравы буенча контроль алып барырга вәкаләтле вазыйфаи затлар, мәрәжәгать кергән көннән соң 15 көннән артмаган срокта, хәвеф-хәтәр категориясе бирелгән контроль объекты турында мәгълүмат, шулай ук мондый объектны билгеле бер хәвеф-хәтәр категориясенә керткәндә кулланылган белешмәләр бирә.

Контроль объектының хокукка иясе Башкарма комитетка контроль объектына элек бирелгән хәвеф-хәтәр категориясен үзгәрту турында гариза бирергә хокуклы.

2.7. Башкарма комитет хәвеф-хәтәр категорияләре бирелгән контроль объектлары исемлеген алып бара (алга таба – контроль объектлары исемлеге). Контроль объектларын контролю объектлары исемлегенә керту әлеге Нигезләмәнең 2.3 пунктында күрсәтелгән Башкарма комитет күрсәтмәсе нигезендә башкарыла.

Хәвеф-хәтәр категорияләре күрсәтелгән контроль объектлары исемлеге «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендәге Әлки муниципаль районның рәсми сайтының контролю эшчәнлегенә багышланган маҳсус бүлегендә урнаштырыла⁷ (алга таба – Әлки муниципаль районның рәсми сайты).

⁷Жирле үзидарә органының үз эшчәнлеге турында мәгълүматны «Интернет» чөлтәренә урнаштыру мөмкинлеге булмаса, 2009 елның 09 февралендәге «Дәүләт органнары һәм жирле үзидарә органнары

Махсус бүлеккә керү мөмкинлеге Әлки муниципаль районының рәсми сайтының баш (төп) битеннән башкарылырга тиеш.

2.8. Контроль объектлары исемлеге түбәндәге мәгълүматны үз эченә ала:

1) контроль объектын идентификацияләүче мәгълүмат (контроль объектының урнашу урыны адресы, кадастр номеры (булса), контроль объектын идентификацияләүче башка билгеләр (кирәк булганда));

2) бирелгән хәвеф - хәтәр категориясе;

3) контроль объектына хәвеф - хәтәр категориясе бирү турында карап реквизитлары.

3. Закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү хәвеф - хәтәрен профилактикалау

3.1. Башкарма комитет тезекләндерү елкәсендә, шул исәптән профилактик чараплар үткәру юлы белән дә, контрольлек итә.

3.2. Профилактик чараплар контрольдә торучы затлар тарафыннан мәжбүри таләпләрне намус белән үтәүне стимуллаштыру, мәжбүри таләпләрне бозу һәм (яисә) закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерә алышлык шартларны, сәбәпләрне һәм факторларны бетерү, контрольдә торучы затларга мәжбүри таләпләрне, аларны үтәү ысуулларын житкерү максатларында Башкарма комитет тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3.3. Тезекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда зыян (зарар) китерү хәвеф - хәтәрен киметүгә юнәлдерелгән профилактик чараплар үткәру контроль чараплар үткәрунен өстенлекле чарасы булып санала.

3.4. Профилактик чараплар Россия Федерациясе Хекүмәте тарафыннан билгеләнгән тәртиптә расланган закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерүнен хәвеф - хәтәрен профилактикалау программасы нигезендә гамәлгә ашырыла, шулай ук зыян китерүнен хәвеф - хәтәрен профилактикалау программасында каралмаган профилактик чараплар да үткәрелергә мөмкин.

Профилактик чараплар уздырганда контроль объектларының закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерүгә турыдан-туры куркыныч тудыруы яки мондый зыянга (зарар) китерелүе ачыкланса, контрольдә тотарга вәкаләтле вазыйфаи зат бу хакта кичекмәстән контроль чараплар үткәру турында карап кабул итү өчен Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районаны Юхмачы авыл жирлеге башлыгына (башлык урынбасарына) хәбәр итә.

3.5. Башкарма комитет тарафыннан тезекләндерү өлкәсендә түбәндәге профилактик чараплар үткәрелергә мөмкин:

- 1) мәгълүмат житкөрү;
- 2) хокук куллану практикасын гомумиләштерү;
- 3) искәрәтүне игълан итү;
- 4) консультация бирү;

Эшчәнлеге турында мәгълүматтан файдалануны тээмин итү хакында» 8-ФЗ номерлы Федераль законның 10 статьясындагы 1 өлеше нигезендә күрсәтелгән мәгълүмат тиешле муниципаль районның рәсми сайтында урнаштырылырга мөмкин. Жирле үзидарә органнары эшчәнлеге турындағы мәгълүматны урнаштыруда шундай ук алым 2003 елның 6 октябрендәге «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 131-ФЗ номерлы Федераль законның 26.1 статьясындагы 5 һәм 14 өлешләрендә дә каралган.

Шул ук вакытта, 2020 елның 31 июлендәге «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 248-ФЗ номерлы Федераль закон (мәсәлән, 46 статьяның 2, 3 өлешләре, 50 статьяның 9 өлеше h.б. кара) нигезләмәләренә ярашлы рәвештә, игътибарны, контроль-күзәтчелек эшчәнлеге турында мәгълүмат нәкъ менә контроль (күзәтчелек) органы сайтында, тиешле мәгълүматны башка хакимият органнары сайтларында урнаштыру мөмкинлеге турында төзәтмәләрдән башка гамәлгә ашырылуына юнәлтәбез.

5) профилактик визит.⁸

3.6. Мәжбүри таләплөрне үтәу мәсьәләлөре буенча мәгълүмат житкөр Башкарма комитет тарафыннан Әлки муниципаль районның рәсм сайтының контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлегендә, массакүләи мәгълүмат чараларында, контролльдә торучы затларның дәүләт мәгълүма системаларында (алар булганда) һәм башка рәвешләрдә тиешле белешмәләрн урнаштыру юлы белән гамәлгә ашырыла.

Башкарма комитет Әлки муниципаль районның рәсм сайтының контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлегендә 2020 елның 3 июлендәге «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 248-ФЗ номерлы Федераль законның 46 статьясы 3 өлешендә күздә тотылган мәгълүматларны урнаштырырга һәм аларны актуал хәлдә тотарга тиеш.

Башкарма комитет шулай ук Татарстан Республикасы Әлки муниципал районның Юхмачы авыл жирлеге халкына контроль объектларына куела торға мәжбүри таләпләр, аларның хәвеф - хәтәр критерийларына туры килү-килмәв турында гражданнар жыелыш һәм конференцияләрендә, шулай ук, аларны хәвес - хәтәр категориясенә кертүдән чыгып, контроль объектларына карата үткәрел торган контроль чараларынң терләре, эчтәлеге һәм интенсивлыгы турынд хәбәр итәргә хокуклы.

3.7. Хокук куллану практикасын гомумиләштеру Башкарма комите тарафыннан үткәрелгән тикшерү чаралары һәм аларның нәтижәләре турынд мәгълүматларны жыю һәм анализлау юлы белән гамәлгә ашырыла.

Контрольдә тотарга вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан хокук куллан практикасын гомумиләштеру нәтижәләре буенча ел саен төзекләндерү өлкәсенд контролльне гамәлгә ашыру буенча хокук куллану практикасын гомумиләштер нәтижәләрен үз эченә алган һәм Башкарма Комитет боерыгы белән расланган жирлек башлыгы кул куйган доклад әзерләнә. Әлеге доклад, хисап елыннан со килүче елның 1 июленә кадәр, Әлки муниципаль районның рәсми сайтындаг контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә урнаштырыла.

3.8. Башкарма комитетта мәжбүри таләплөрне бозгау әзерлек як мәжбүри таләплөрне бозу билгеләре турында белешмәләр булган һәм (яисе мәжбүри таләплөрне бозу закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зияя (зарар) китергән дигән мәгълүматлар расланмаган яки закон тарафыннан саклан торган кыйммәтләргә зияян (зарар) китерү куркынычы тудырга очракта, контролльдә торучы затка мәжбүри таләплөрне бозуга юл куймау турынд искәрту һәм мәжбүри таләплөрне үтәүне тәэмин итү буенча чаралар қүрерг тәкъдим ителә. Искәрту Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районе Юхмачы авыл жирлеге башлыгы (башлык урынбасары) тарафыннан әлег белешмәләр алынганнан соң 30 көннән дә соңга калмыйча игълан ителә (имзалана). Искәрту язма рәвештә яисе электрон документ рәвешендә рәсмиләштерелә һәм контролльдә торучы зат адресына җибәрелә.

Искәрту Россия Икътисадый үсеш министрлыгының 2021.31.03, 151№ «Контрол (күзәтчелек) органы тарафыннан кулланыла торган документларның типи рәвешләре турында» боерыгы белән расланган форма буенча төzelә.

Мәжбүри таләплөрне бозу ярамаганлыгы турында игълан ителгән искәрт теркәү номеры куельип искәртүләрне исәпкә алу журналында теркәлә.

⁸ Профилактик чараларның санап үтеген төрләреннән бары тик мәгълүмат житкөрү һәм консультация бир генә мәжбүри.

Калган профилактик чаралар кулланылмаска мөмкин (2020 елның 31 июлендәге «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 248-ФЗ номерлы Федераль законның 4 статьясы 2 өлешен карагыз).

Башкарма комитет тарафыннан мәжбүри таләпләрне бозуга юл куймау турында искәрту игълан итепләр очракта, контролльдә торучы зат курсәтелгән искәрту гә карата ризасызылык белдерергә хокуклы. Искәрту гә карата ризасызылык Башкарма комитет тарафыннан алынганнан соң 30 кен эчендә карала. Искәрту гә карата ризасызылыкның нәтиҗәсе турында язма яки электрон документ рәвешендә контролльдә торучы затка ризалык яисә килешмәү турындагы мәгълүмат белән жавап жибәрелә. Ризасызылык белән риза булмау очрагында тиешле нигезләүләр курсәтелә.

3.9. Контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан контролльдә торучы затларны консультацияләү телефон, видео-конференц-элемтә аша, шәхси кабул итүдә яисә профилактик, контроль чара үткәру барышында гамәлгә ашырыла һәм 15 минуттан артмаска тиеш.

Гражданнарны шәхсән кабул итү Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Юхмачы авыл җирлеге башлыгы (башлыгы урынбасары) һәм (яки) контролльне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан үткәрелә. Кабул итү урыны, шулай ук кабул итү ечен билгеләнгән көннәр һәм сәгатьләр турында мәгълүмат Әлки муниципаль районның рәсми сайтындагы контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлктә урнаштырыла.

Түбәндәгә мәсьәләләр буенча телдән яисә язма рәвештә консультация бирү гамәлгә ашырыла:

- 1) төзекләндерү өлкәсендә контроль оештыру һәм гамәлгә ашыру;
- 2) әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән контроль чарапарны гамәлгә ашыру тәртибе;
- 3) контролльне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять белдерү тәртибе;
- 4) мәжбүри таләпләре булган норматив хокукий актлар (аларның аерым нигезләмәләре) турында мәгълүмат алу, аларның үтәлешен бәяләү контроль чарапар кысаларында Башкарма комитет тарафыннан башкарыла.

Контрольдә торучы затларга телдән консультация бирү шулай ук гражданнар жыелыш һәм конференцияләрендә дә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

3.10. Контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан язма рәвештә консультация бирү түбәндәгә очракларда гамәлгә ашыра:

- 1) контролльдә торучы зат тарафыннан консультация бирү мәсьәләләре буенча язма жавап бирү турында язма мәрәжәгать бирелү;
- 2) консультация бирү вакытында куелган сорауларга телдән жавап бирү мөмкин булмау;

3)куелган сорауларга жавап өстәмә мәгълүмат соратып алуны таләп итү.

Контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи зат консультация бируге гамәлгә ашырганда, Россия Федерациясе законнары нигезендә файдалану мемкинләгә чикләнгән мәгълүматның конфиденциальлеген сакларга тиеш.

Консультация барышында контролльне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затларның, контроль чарасының башка катнашучыларының конкрет контролль чарасын, каарларын һәм (яисә) гамәлләрен бәяләүне, шулай ук контролль чаралары кысаларында уздырылган экспертиза, сынаулар нәтижәләрен үз эченә алган мәгълүмат бирелми.

Консультация барышында контролльне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затка билгеле булган мәгълүмат, Башкарма комитет тарафыннан контролльдә торучы затны мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча бәяләү максатларында кулланыла алмый.

Контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан консультация бируге исәпкә алу журналы алып барыла.

Башкарма комитетка контролъдә торучы зат һәм аларның вәкилләреннән биш һәм аннан күбрәк мерәҗәгатьләр кергән очракта, консультация бирү Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Юхмачы авыл жиirlеге башлыгы (башлыгы урынбасары) яисә контролъне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан имзаланган язма аңлатмасы Әлки муниципаль районының рәсми сайтындағы контролъ эшчәнлеккә багышланган махсус бүлгендә урнаштырыла.

3.11. Профилактик визит контролъдә торучы зат эшчәнлеген гамәлгә ашыру урыны буенча профилактик әңгәмә формасында яки видео-конференция-элемтә куллану юлы белән уздырыла.

Профилактик визиты барышында контролъдә торучы зат аның эшчәнлегенә яки аның қарамагындағы контролъ объектларына карата куелган мәжбүри таләпләр, аларның хәвеф-хәтәр критерийларына туры килүе, хәвеф-хәтәр категориясен киметүнен нигезләре һәм төкъдим ителә торган ысууллары, шулай ук контролъ объектларына карата тиешле хәвеф-хәтәр категориясенә кертүдән чыгып үткәрелә торган контролъ чарапарының эчтәлеге һәм интенсивлыгы түрүнде мәгълүмат ала.

Профилактика визитын уздырганда, контролъдә торучы затларга мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерү түрүнде курсәтмәләр бирелми. Профилактик визит барышында тикшеренүче зат тарафыннан бирелгән аңлатмалар рекомендация характеристында.

Мәжбүри профилактик визит югары куркыныч категориясенә кертелгән контролъ объектларына карата эшчәнлекне гамәлгә ашыруга керешүче контролъдә торучы затларга карата үткәрелә.

Мәжбүри профилактик визитны уздыру түрүнде контролъне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи зат контролъдә торучы затка аны уздыру датасына кадәр биш эш кененнән дә соңга калмыйча хәбәр итә.

Мәжбүри профилактик визит үткәру түрүнде хәбәрнамә язма рәвештә тезелә.

Мәжбүри профилактик визит үткәру түрүнде хәбәрнамә «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контролъ түрүнда» Федераль законның 21 статьясындағы 4 елешендә билгеләнгән тәртиптә контролъдә торучы зат адресына жибәрелә.

Контрольдә торучы зат, аны үткәру датасына кадәр еч эш кененнән дә соңга калмыйча Башкарма комитетка хәбәр итеп, мәжбүри профилактик визит үткәрудән баш тартырга хокуклы.

Мәжбүри профилактика визитын үткәру вакыты контролъне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан мөстәкыйль рәвештә билгеләнә һәм бер эш кененнән дә артмаска тиеш.

4. Контроль чарапарны һәм контролъ гамәлләрне гамәлгә ашыру

4.1. Тезекләндерү өлкәсендә контролъне гамәлгә ашырганда Башкарма комитет тарафыннан әлгәе чарапар қысаларында тубәндәгे контролъ чара һәм контролъ гамәлләр үткәрелергә мемкин:

1) инспекция визиты (мәжбүри таләпләр нигезендә контролъдә торучы зат (аның филиаллары, вәкиллекләре, аерымланган структур бүлекчәләре) урнашкан урында булырга тиешле документларны карау, сораштыру, язма аңлатмалар алу, инструменталь тикшерү ярдәмендә);

2) рейд тикшерүе (карау, сораштыру, язма аңлатмалар алу, документларны теркәү, инструменталь тикшерү, сынау, экспертиза ярдәмендә);

3) документар тикшерү (язма аңлатмалар алу, документларны теркәү, экспертиза ярдәмендә);

4) күчмә тикшеру (карау, сораштыру, язма аңлатмалар алу, документларны теркөү, инструменталь тикшерү, сынау, экспертиза ярдәмендә);

5) мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәту (мәжбүри таләпләрне үтәу кысаларында контрольдә торучы затлар тарафыннан бирельче төзекләндөрү өлкәсендә контроль объектлары турындағы белешмәләрне, шул исәптән ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек барышында көрө торган белешмәләрне жыю һәм анализлау, шулай ук дәүләт һәм муниципаль мәгълүмат системаларында булган мәгълүматлар, "Интернет" чөлтәреннән алынган мәгълүматлар, һәркем файдалана алырлық башка мәгълүматлар, шулай ук фото- һәм кинога төшерү, видеога яздыру функцияләре булган хокук бозуларны теркөү автоматик режимда эшләүче техник чарапарны кулланып алынган мәгълүматлар);

6) күчмә тикшеру (карау, инструменталь тикшеру (видеоязма кулланып), сынау, экспертиза ярдәмендә).

Әлеге пункт белән караптан контроль чара һәм контроль гамәлләр төрләре күрсәтелгән чарапар кысаларында конкрет контроль объектын хәвеф-хәтәр категориясенә кертүгә карап әлеге Нигезләмәнең 1 нче күшымтасы нигезендә дифференциацияләнми.

4.2. Мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәту һәм күчмә тикшеру Башкарма комитет тарафыннан контрольдә торучы затлар белән бәйләнешсез үткәрелә.

4.3. Әлеге Нигезләмәнең 4.1 пункттының 1 - 4 пунктчаларында күрсәтелгән контроль чарапар планлы һәм планнан тыш чарапар рәвешендә уздырыла.

4.4. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру кысаларында түбәндәге планлы тикшеру чарапары үткәрелергә мөмкин:

- 1) инспекция визиты;
- 2) рейд тикшерүе;
- 3) документар тикшерү;
- 4) күчмә тикшерү;

4.5. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру кысаларында түбәндәге планнан тыш тикшеру чарапары үткәрелергә мөмкин:

- 1) инспекция визиты;
- 2) рейд тикшерүе;
- 3) документар тикшерү;
- 4) күчмә тикшерү;
- 5) мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәту;
- 6) күчмә тикшерү.

4.6. Контрольдә торучы затлар белән үзара хезмәттәшлек итү белән уздырыла торган контроль чарапарны үткәру өчөн түбәндәгеләр нигез булып тора:

1) Башкарма комитетта закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү турында яисә зыян (зарар) китерү куркынычы турында гражданнар һәм оешмалар мөрәжәгатьләре (гаризалары), дәүләт хакимиите органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, массакүләм мәгълүмат чарапарыннан алынган мәгълүмат, шулай ук контроль чарапар, үзара бәйләнешсез контроль чарапарны, шул исәптән контрольдә торучы бүтән затларга карата үткәрелә торган контроль чарапарны да кертеп үткәру нәтижәсендә алынган белешмәләр булу;

2) мәжбүри таләпләрне бозу хәвеф - хәтәр индикаторлары белән расланган параметрларга контроль объектның туры килүен яисә контроль объектның мондый параметрлардан читләшүен ачыклау;

3) контроль чарапар уздыру планына кертелгән контроль чарапарын уздыру сроклары житү;

4) Россия Федерациисе Президентының, Россия Федерациисе Хекүмәтенең конкрет контрольдә торучы затларга карата контроль чара үткәру турында курсәтмәсе;

5) прокуратура органнарына көргөн материаллар һәм мәрәжәгатьләр буенча законнарның үтәлешен күзәту, кеше һәм граждан хокукларын һәм ирекләрен үтәу қысаларында контроль чара уздыру турында прокурор таләбе;

6) мәжбүри таләпләрне ачыкланган бозуларны бетерү турында курсәтмәне үтәу срокы чыгу - әгәр контрольдә торучы зат тарафыннан үзенә бирелгән курсәтмәдә каралган документларны һәм белешмәләрне тапшырмаса яисә тапшырылган документлар һәм мәгълүматлар нигезендә мәжбүри таләпләрне бозуны бетерү турындагы курсәтмәнең үтәлеше турында нәтижә ясарға мөмкин булмаса.

4.7. Мәжбүри таләпләрне бозуның хәвеф - хәтәр индикаторлары әлеге Нигезләмәгә 2 нче күшымтада курсәтелгән.

Мәжбүри таләпләрне бозуның хәвеф - хәтәр индикаторлары исемлеге Әлки муниципаль районның рәсми сайтында контроль эшчәнлеккә багышланган маҳсус бүлгегендә урнаштырыла.

4.8. Контрольдә торучы зат белән берлектә үткәрелә торган контроль чараплар Башкарма комитетның контроль чарапарын үткәру турындагы курсәтмәсе нигезендә үткәрелә.

4.9. Закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (заар) китерү турында белешмәләр нигезендә Башкарма комитетның контроль чараны уздыру турында курсәтмәсе яки контрольдә торучы затның эшчәнлек параметрларын билгеләү, аларга туры килү яки кире кагу мәжбүри таләпләрне бозу куркынычының расланган индикаторлары контроль чараны уздыру ечен нигез булып тора, мондый курсәтмә контролльне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затның контроль чарапарын үткәру турында дәлилләнгән белешмәсе нигезендә кабул ителә.

4.10. Контрольдә торучы затлар белән үзара бәйләнешсез үткәрелә торган контроль чараплар, Әлки муниципаль районаны Юхмачы авыл җирлеге башлыгы (башлык урынбасары) йөкләмәсе, Башкарма комитетның эш планнарында булган йекләмә, шул исәптән 2020 елның 30 июлендәге «Россия Федерациисенә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 248-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән очракларда үткәрелә.

4.11. Гражданнарга, юридик затларга һәм шәхси эшмәкәрләргә индивидуаль карата контроль чараплар 2020 елның 30 июлендәге «Россия Федерациисенә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 248-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә контролльне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан үткәрелә.

4.12. Башкарма комитет тезекләндерү өлкәсенә контролльне оештыру һәм гамәлгә ашырганда түләүсез нигездә әлеге документлар карамагында булган бүтән органнар яки курсәтелгән органнарга караган оешмаларның документларын һәм (яки) мәгълүматларын һәм (яки) ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек қысаларында, шул исәптән электрон формада белешмәләр ала. Курсәтелгән документлар һәм (яки) белешмәләр исемлеге, аларны тапшыру тәртибе һәм сроклары Россия Федерациисе Хекүмәтенең 2016 елның 19 апрелендәге 724-р номерлы курсәтмәсе белән расланган дәүләт контроле (күзәтчелеге) органнары, муниципаль контроль органнары тарафыннан карамагында бу документлар һәм (яки) мәгълүмат булган башка дәүләт органнарыннан, җирле үзиidarе органнарыннан яисә дәүләт органнарына яки җирле үзиidarе органнарына буйсынган оешмалардан тикшерүләр оештырганда һәм үткәргәндә ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек қысаларында соратып алына һәм алына торган документлар һәм (яисә) мәгълүматлар исемлеге, шулай ук Россия Федерациисе

Хекүмәтенең 2021 елның 6 мартаңдагы «Дәүләт контролен (күзәтчелеген), муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек тұрында» 338 нче карары белән расланған ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында контроль (күзәтчелек) органнарыннан яисә әлеге органнарга буйсынучы оешмалардан алынган, дәүләт контролен (күзәтчелеген), муниципаль контроль төрлөрен оештырганда һәм гамәлгә ашырганда, контроль (күзәтчелек) органнары яисә әлеге органнарга караган оешмалардан алынган документлар һәм (яки) белешмәләр бирү қагыйдәләре белән билгеләнә.

4.13. Юридик затларга, шәхси эшмәкәрләргә һәм гражданнарга карата планлы контроль чараптар планлы контроль чараптар чираттагы календарь елга планлаштырылған контроль (күзәтчелек) чарапарын үткәрү планын формалаштыру қагыйдәләре нигезендә, прокуратура органнары белән килештерелеп эшләнгән үткәрүнен өлләк планнары нигезендә, ел дәвамында контроль (күзәтчелек) чарапарын керту һәм андан тешереп калдыру Россия Федерациясе Хекүмәтенең 2020 елның 31 декабрендәге «Чираттагы календарь елга планлы контроль (күзәтчелек) чарапарын үткәрү планын формалаштыру, аны прокуратура органнары белән килештерү, аңа керту һәм андан ел дәвамында контроль (күзәтчелек) чарапарын тәшереп калдыру тәртибе тұрында» 2428 номерлы карар, әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән үзенчәлекләрне исәпкә алып уздырыла.

4.14. Контрольдә торучы зат булған шәхси эшмәкәр һәм гражданнар контроль чараны үткәргендә катнашу мөмкинлеге булмау тұрында мәгълүматны Башкарма комитетка тапшырырга хокуқлы, килеп туган очракта, Башкарма комитетка контроль чарасын үткәргендә булу мөмкинлеге булмау тұрында мәгълүмат бирергә хокуқлы, шуңа бәйле рәвештә контроль чараны үткәрү Башкарма комитет тарафыннан шәхси эшмәкәр, гражданның әлеге мерәжәгатьтә курсәтелгән хәлләрне бетерергә кирәклө срокка (әмма 20 көннән дә артмый) күчерелә, бер үк вакытта түбәндәге шартларны үтәу керә:

1)контрольдә торучы затның яисә аның вәкиленең булмавы контроль чарасын үткәргендә контроль таләпләрне үтәүне гамәлгә ашыруға вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан бәяләүгә комачауламый, шул үк вакытта контрольдә торучы затка контроль чараны уздыру тұрында тиешле рәвештә хәбәр ителгән булуы шарт;

2) закон белән саклана торған кыйммәтләргә зыян (зарар) турыдан-туры куркыныч китерү яисә фактта китерү билгеләре булмау;

3) контроль чараны үткәргендә контрольдә торучы затның (контрольдә тотыла торған зат авыруы, аның командировкасы һ.б.) житди сәбәпләре булу.

4.15. Күчмә тикшерүне үткәрү срокы 10 әш кененнән артмаска тиеш.

Күчмә тикшерү барышында кече эшмәкәрлекнең бер субъектына карата хезмәттәшлекнең гомуми срокы кече предприятие ечен 50 сәгатьтән һәм микропредприятие ечен 15 сәгатьтән артмый.

Россия Федерациясенең берничә субъекты территориясендә үз эшчәнлеген гамәлгә ашыручи оешмага карата күчмә тикшерү үткәрү срокы оешманың һәр филиалы, вәкиллеге, аерымланған структур бүлекчәсе яисә житештерү объекты буенча аерым билгеләнә.

4.16. Контроль чараптар үткәрүнен барлық очракларында контроль гамәлләрне башкарырга вәкаләтле вазыйфаи затлар һәм контроль гамәлләрне башкаруга жәлел ителә торған затлар тарафыннан мәжбүри таләпләрне үтәүне (бозуны) дәлилләү өчен фотога тәшерү, аудио- һәм видео язма, контроль чараны уздыруға вәкаләтле вазыйфаи затлар үткәрә торған геодезик һәм картометрик үлчәүләр кулланылырга мөмкин. Фотога тәшерү, аудио һәм видео языру, геодезик һәм картометрик үлчәүләр һәм әлеге максатлар ечен файдаланылған

техник чаралар түрүнде мәгълүмат контроль чара нәтижәләре буенча тезелә торған актта һәм контроль чара қысаларында үткәрелә торған контроль гамәл нәтижәләре буенча тезелә торған беркетмәдә өткәрелә.

4.17. Контроль чара нәтижәләренә контрольдә торучы зат тарафыннан мәжбүри таләпләрне үтәүне бәяләү, мәжбүри таләпләрне бозуларны кисәтү һәм (яисә) аларны бозуны туктату өчен шартлар тудыру, бозылган хәлне торғызу, вәкаләтле органнарга яисә вазыйфаи затларга Башкарма комитет тарафыннан 2020 елның 31 июлендәге «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль түрүнда» 248-ФЗ номерлы Федераль законның 90 статьясындагы 2 өлешендә каралған жараплылық тарту һәм (яки) чараларны куллану түрүндеги мәсъәләне карау өчен мәгълүмат җибәрү керә.

4.18. Контрольде зат белән үзара хәзмәттәшлекне күздә тоткан контроль чараны уздыру тәмамлангач, контроль чара акты төзелә. Мондай чараны уздыру нәтижәләре буенча мәжбүри таләпләрне бозу ачыкландырыла, актта нәкъ менә нинди мәжбүри таләп бозылган, нинди норматив хокукий акт һәм аның структур берәмлеге билгеләнгәнләге күрсәтелә. Ачыкландырыла хокук бозулар контроль чарасын үткәру тәмамланганчы, бетерелгән очракта, актта аны бетерү факты күрсәтелә. Мәжбүри таләпләрне бозуның дәлилләре булган документлар, башка материаллар актка беркетелергә тиеш. Контроль чара уздырганда тутырылган тикшерү кәгазыләре актка теркәлә.

Актны рәсмиләштеру Россия Федерациясе Хәкүмәте тарафыннан башка тәртип билгеләнмәгән очракта, мондай чараны уздыру тәмамланган көнне контроль чараны уздыру урынында башкарыла.

Прокуратура органнары белән килештерелгән контроль чара акты Контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестры аша түрүдан-түрү аны рәсмиләштергәннән соң прокуратура органнарына җибәрелә.

4.19. Контроль чаралар түрүнде мәгълүмат Контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрында урнаштырыла.

4.20. Контрольдә торучы затларга контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан башкарылган эшләр һәм кабул ителә торған каарлар түрүнде мәгълүмат бирү Контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрында курсәтелгән гамәлләр һәм каарлар түрүнде белешмәләр урнаштыру, шулай ук дәүләт һәм муниципаль хәзмәтләр күрсәту һәм дәүләт һәм муниципаль функцияләрне башкару өчен электрон формада кулланыла торған мәгълүмат системаларының мәгълүмати-технологик хәзмәттәшлекен тәэмин итүче инфраструктура ярдәмендә, шул исәптән «Бердәм дәүләт һәм муниципаль хәзмәтләр (функцияләр) порталы» федераль дәүләт мәгълүмат системасы (алга таба - дәүләт һәм муниципаль хәзмәтләрнең бердәм порталы) һәм (яисә) дәүләт һәм муниципаль хәзмәтләрнең региональ порталы аша аларны контрольдә тотучы затларга житкерү юлы белән гамәлгә ашырыла.

Эшмәкәрлек эшчәнлеген гамәлгә ашырмаган, контрольдә торучы зат булган гражданга контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затлар қылган гамәлләр һәм кабул ителә торған каарлар түрүнде хәбәр алардан Башкарма комитет адресына кәгазьдә документлар алу кирәклеге түрүнде хәбәрнамә юллаган яисә Башкарма комитеттә контрольдә торучы затның электрон почта адресы түрүнде белешмәләре, дәүләт һәм муниципаль хәзмәтләрнең бердәм порталы аша аңа документларны электрон рәвештә юллау мемкинлеге булмаган очракта, кәгазьдә документлар җибәрү юлы белән җибәрелә (затның бердәм идентификация һәм аутентификация системасында хисап язмасы булмаса яки ул бердәм идентификация һәм аутентификация системасында теркәү процедурасын узуны төгәлләмәгән очракта). Күрсәтелгән граждан Башкарма комитетка документларны кәгазьдә җибәрергә хокуклы.

2023 елның 31 декабренә кадәр контролъдә торучы затка контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затларның гамәлләре һәм кабул ителә торган каарлар түрүнда хәбәр итү, Башкарма комитет тарафыннан контролъдә торучы затка документлар һәм белешмәләр, шул исәптән көгазь чыганакта, контролъдә торучы затка электрон формада мәгълүмат житкереү мөмкин булмаган очракта яки контролъдә торучы зат соравы буенча почта эләмтәсеннән файдаланып, жибәрүне гамәлгә ашырырга мөмкин.

4.21. Актта бәян ителгән фактлар һәм нәтижәләр белән килешмәгән очракта, контролъдә торучы зат 2020 елның 31 июлендәге «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль түрүнда» 248-ФЗ номерлы Федераль законның 39 - 40 статьяларында һәм әлеге Нигезләмәнен 5 бүлегендә каралган тәртиптә шикаять жибәрергә хокуклы.⁹

4.22. Контроль чарасын үткәргәндә мәжбүри таләпләрне бозулар ачыкланмаган очракта, бу хакта белешмәләр Контроль (кузәтчелек) чарапларының бердәм реестрына кертәлә. Контрольне гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфаи зат мәжбүри таләпләрне үтәү буенча тәкъдимнәр бирергә, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү хәвеф-хәтәрен профилактикалауга юнәлдерелгән башка чараплар үткәрергә хокуклы.

4.23. Контроль чара уздырганда контролъдә торучы зат тарафыннан мәжбүри таләпләрне бозу ачыкланган очракта Россия Федерациясе законнарында каралган вәкаләтләр чикләрендә Башкарма комитет (контрольне гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфаи зат) түбәндәгеләргә бурычлы:

1)контрольдә торучы затка контроль чара актын рәсмиләштергәннән соң, ачыкланган хокук бозуларны бетерүнең тиешле срокларын күрсәтеп һәм (яисә) закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерүне булдырмау чарапларын үткәрү түрүнда күрсәтмә бирергә.

2)контроль чара уздырганда контроль объектына ия булган һәм (яки) аннан файдаланучы гражданин, оешма эшчәнлеге закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зара) китерүгә турыйдан-туры куркыныч тудыруы яки мондый зыян (зыян) китерелүе ачыкланса, закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерүне булдырмау яисә аны туктату буенча Россия Федерациясе законнарында каралган чарапларны кичекмәстән кабул итәргә һәм закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычы һәм аны булдырмау ысуллары түрүнда гражданнар, оешмаларга теләсә нинди мөмкин булган ысул белән мәгълүматка житкерергә;

3) контроль чара барышында жинаять билгеләре яисә административ хокук бозу ачыкланса, тиешле мәгълүматны үз компетенциясе нигезендә дәүләт органына жибәрергә яисә тиешле вәкаләтләр булганда гаепле затларны законда билгеләнгән жаваплылыкка жәлеп итү чарапларын күрергә;

4) ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерүне контролъдә тотуны гамәлгә ашыру, мәжбүри таләпләрне бозуларны кисәтүне тикшереп тору, закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү мөмкинлеген булдырмау, күрсәтмәне билгеләнгән срокта үтәмәгән очракта, әгәр мондый чара законнарда каралган булса, күрсәтмәне мәжбүри үтәү түрүндагы таләп белән судка мерәҗәтать иткәнчегә кадәр аның үтәлешен тәэмин итү буенча чараплар күрергә;

5) мәжбүри таләпләрне үтәү, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү хәвеф-хәтәрен профилактикалауга юнәлдерелгән башка чараплар уздыру буенча тәкъдимнәр бирү түрүндагы мәсьәләне каарарга.

⁹ Муниципаль контролънен әлеге төрендә судка кадәр шикаять бирү системасы кулланылса (39 ст. 4 өлеше). Киресенчә булганда әлеге норма төшереп калдырылырга тиеш.

4.24. Төзекләндеру өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда контрольне гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфаи зат билгеләнгән тәртиптә федераль башкарма хакимият органнары һәм аларның территориаль органнары, Татарстан Республикасы башкарма хакимиятө органнары, жирле үзидарә органнары, хокук саклау органнары, оешмалар һәм гражданнар белән үзара хезмәттәшлек итәләр.

Төзекләндеру елкәсендә контрольлекне гамәлгә ашыру қысаларында контроль чара үткәру барышында Россия Федерациясе законнарында административ һәм башка жаваплылык карапланган законнар таләпләрен бозу ачыкланды очракта, контроль чара актында ачыкланды хокук бозу билгеләре булу турында мәгълүмат күрсәтелә. Тикшерүне гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфаи зат күрсәтелгән актның күчермәсен тиешле жаваплылыкка тартырга вәкаләтле хакимият органына юллый.

5. Төзекләндеру өлкәсендә контрольнең тәп күрсәткечләре һәм аларның максатчан күрсәткечләре

5.1. Төзекләндеру елкәсендә контрольне гамәлгә ашыруның нәтиҗәлелеген бәяләү 2020 елның 31 июлендәге «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 248-ФЗ номерлы Федераль законның 30 статьясы нигезендә гамәлгә ашырыла.

5.2 Контроль тәренең тәп күрсәткечләре һәм аларның максатчан күрсәткечләре, төзекләндеру өлкәсендә контроль ечен индикатив күрсәткечләре Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Юхмачы авыл жирлеге Советы тарафыннан раслана.

Татарстан Республикасы Әлки муниципаль
районының "Юхмачы авыл жирлеге" муниципаль
берәмлеге территориясендә тезекләндеру
елкәсендә муниципаль контроль турындағы
нигезләмәгә 1 нче күшымта

**Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Юхмачы авыл жирлеге
Башкарма комитеты тарафынан тезекләндеру өлкәсендә контрольлек
итүне тормышка ашырганда тезекләндеру өлкәсендә контроль объектларын
билгеле бер хәвеф-хәтәр категориясенә керту критерийлары¹⁰**

1. 1. Югары хәвеф-хәтәр категориясенә (бу - 1 нче вариант, ул барлық янәшәдәге территорияләрне югары хәвеф-хәтәр категориясенә кертә)бина,
төзелеш, корылма, жир кишәрлекләренә (янәшәдәге территорияләргә) якын
урнашкан территорияләр керә:

- а) Юхмачы авыллы Школьная (Мектеп) урамында:
- б) Юхмачы авыллы, Болын (Луговая) урамында:
- в) Түбән Әлморза авыллы, Кул (Озерная) урамында:

2. Урта хәвеф-хәтәр категориясенә түбәндәге урыннарда урнашкан элмә тاكتалар, фасадлар биналар, корылмалар керә:

биналар, корылмалар, корылмаларның элмә такталары, фасадлары..:

- а) Юхмачы авыллы, Пролетарская (Пролетар) урамында
- б) Юхмачы авыллы, Кирова (Киров) урамында.,

3. Тезекләндеру елкәсендә контрольнең барлық башка объектлары түбән хәвеф-хәтәр категориясенә керә.

---

¹⁰ Элеге критерийлар исемлеге үрнәк булып тора. Хәвеф-хәтәр белән идарә итү системасы нәкъ менә шуны муниципаль берәмлеккә хас булган хәвеф-хәтәрләрне анализлауны һәм элеге территория өчен критерийлар системасын эшләүне күздә tota.

Татарстан Республикасы Әлки муниципаль
районының "Юхмачы авыл жирлеге"
муниципаль берәмлеге территориясендә
төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль
турындагы нигезләмәгә 2 нче кушымта

**Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының Аппак авыл жирлеге
башкарма комитеты төзекләндерү өлкәсендә контрольне¹¹
гамәлгә ашырганда планнан тыш тикшерүләр үткәрү кирәклеген билгеләу
өчен кулланыла торган мәжбүри таләпләрне бозуның хәвеф-хәтәр
индикаторлары**

1. Янәшә территориядә яисә гомуми файдаланудагы башка территорияләрдә чүп-чар һәм житештерү һәм куллану калдыклары булу.
2. Янәшә территориядә карантин, агулы һәм чүп үләннәре, киселгән агач һәм куак калдыклары булу.
3. Торак булмаган бина, корылма, тезелешләрнәң фасадларында, стеналарында, шулай ук төзекләндерү элементлары һәм жәмәгать урыннарында үз белдекләре белән ясалган язулар яки рәсемнәр булу.
4. Янәшә территориядә гражданнарның ирекле һәм куркынычсыз үтүенә комачаулык итүче каршылык булу.
5. Бина, корылма тубәләрендә боз сөңгеләре булу.
6. Халыкның аз хәрәкәтләнүче төркеменең мәгариф, сәламәтлек саклау, мәдәният, физик тәрбия һәм спорт, халыкка социаль хезмәт күрсәтү объектларына ирекле үтеп керүенә комачаулаучы киртәләр булу.
7. Инженерлык корылмаларын эксплуатацияләү ечен кирәkle мәгълүматны үз эченә алган махсус билгеләрне, язуларны юк итү яки зыян китерү.
8. Жир эшләрен башкару рәхсәтеннән башка яисә мондый рәхсәтнең гамәлдә булу сргын арттырып башкару.¹²
9. Жир эшләрен башкарғанда бина янына килү һәм аларга керү юлларына ирекле үтеп керүгә, шулай ук ишегалларына ирекле керүгә, жәяүлеләрнәң, шул исәптән Ивалидларның һәм халыкның аз хәрәкәтләнүче төркеменең иминлеген тәэммин итү ечен киртәләр тудыру.
10. Транспорт чарагарын төзекләндерү кагыйдәләре чикләнгән газонда яки башка яшелләндерелгән яки рекреацион территориядә урнаштыру.

Кису билетыннан башка агач һәм куакларны кису, утырту яисә күчереп утырту мондый документлар нигезендә башкарылырга тиеш булган очракларда агач һәм куакларны кису, күчереп утырту яисә утырту.¹³

¹¹ Индикаторларның әлеге Иссмелеге үрнәк булып тора. Хәвеф-хәтәр елән идарә итү системасы нәкъ менә шуши муниципаль берәмлеккә хас булган хәвеф-хәтәрләрне анализлауны һәм әлеге территория өчен индикаторлар эшләүне күздә тота.

¹² Жир эшләрен гамәлгә ашыруга рәхсәт бирү Россия Федерациясе субъектлары территорияләрендә һәм муниципаль берәмлекләр территорияләрендә шәһәр төзелеше эшчәнлеген гамәлгә ашыру үзенчәлекләре белән бәйле процедура булып тора һәм мондый процедура һәм аны уздыру тәртибе Россия Федерациясе субъектының норматив хокукий акты яисә жирле үзидарә вәкиллекле органының муниципаль хокукий акты белән билгеләнгән очракта кулланыла ала (Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2014 елның 30 апрелендәге 403 номерлы, 2017 елның 28 мартандагы 346 номерлы, 2016 елның 7 ноябрендәге 1138 номерлы, 2017 елның 17 апрелендәге 452 номерлы, 2016 елның 27 декабрендәге 1504 номерлы каарларында каарлган төзелеш өлкәсендәге процедураларның II бүлеген карагыз). Эгәр жир эшләрен башкаруга рәхсәт бирү Россия Федерациясе субъектының норматив хокукий акты яисә жирле үзидарә вәкиллекле органының муниципаль хокукий акты нигезендә карагламаган булса, 8 пункт төшереп калдырылырга тиеш.

¹³ Агач һәм куакларны кису һәм күчереп утыртуга йөкләмә билет һәм (яисә) рәхсәт бирү мондый процедура һәм аны уздыру тәртибе Россия Федерациясе субъектының норматив хокукий акты яисә жирле үзидарә вәкиллекле органының муниципаль хокукий акты белән билгеләнгән очракта кулланылуучы Россия

12. Гомуми файдаланудагы территорияләрдә авыл хужалығы хайваннарын һәм кошларын йөртү.

Федерациясе субъектлары территорияләрендә һәм муниципаль берәмлекләр территорияләрендә шәһәр төзелеше эшчәнлеген гамәлгә ашыру үзенчәлекләре белән бәйле процедура булып тора. (Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2014 елның 30 апрелендәге 403 номерлы, 2017 елның 28 мартандагы 346 номерлы, 2016 елның 7 ноябрендәге 1138 номерлы, 2017 елның 17 апрелендәге 452 номерлы, 2016 елның 27 декабрендәге 1504 номерлы карарларында каралган төзелеш өлкәсендәге процедураларның II бүлеген карагыз). Әгәр агач һәм куакларны кисү билетын һәм (яки) агач һәм куак утыртуга рөхсәт бирү Россия Федерациясе субъектының норматив хокукий акты яисә жирле үзидарә вәкиллекле органының муниципаль хокукий акты нигезендә жирлектә каралмаган булса, 11 пункт төшереп калдырылырга тиеш.